

ДО 90-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕСІ МАТВЄСВОЇ

ISSN 1682-5268 (on-line); ISSN 1608-0599 (print)
Shidnij svit, 2020, No. 4, pp. 5–13

TO THE 90TH ANNIVERSARY OF THE BIRTH OF LESYA MATVEYEVA

O. Mavrina

PhD (History), Senior Fellow
A. Yu. Krymskyi Institute of Oriental Studies, NAS of Ukraine
4, Hrushevskoho Str., Kyiv, 01001, Ukraine
omavrina@gmail.com

O. Bubenok

DSc (History), Professor
A. Yu. Krymskyi Institute of Oriental Studies, NAS of Ukraine
4, Hrushevskoho Str., Kyiv, 01001, Ukraine
helgebub@i.ua

The article is devoted to the famous Ukrainian scientist, historian of science, director of the A. Yu. Krymskyi Institute of Oriental Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine (1998–2012), DSc, professor L. Matveyeva on the occasion of the 90th anniversary. The life way and the scientific achievements in the fields of historiography, source studies, history of science, history of Oriental studies are analyzed. Attention is paid to the role of L. Matveyeva in the development of Ukrainian Oriental Studies, strengthening of the profile institute, education of a new constellation of Ukrainian Orientalists.

Keywords: L. Matveyeva, A. Yu. Krymskyi Institute of Oriental Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine, source studies, history of science, history of Oriental studies, historiography

ДО 90-ЛІТТЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕСІ ВАСИЛІВНИ МАТВЄСВОЇ

О. С. Маврина, О. Б. Бубенок

12 липня 2020 р. виповнилося 90 років від дня народження доктора історичних наук, професора Лесі Василівни Матвєєвої – другого директора Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського, який вона очолювала з 1998 року і до кінця свого життя (пом. 4 липня 2012 р.).

Про Лесю Василівну Матвєєву, знаного фахівця в галузях історії науки, історії сходознавства, історіографії та джерелознавства, опубліковано низку біографічних досліджень, зокрема і в останні роки [Василюк 2018, 447; Бубенок 2018], у яких виписані основні етапи її біографії, досліджено і проаналізовано науковий доробок.

Однак у рік її ювілею, який Інститут зустрічає без неї, хотілось би згадати та проаналізувати її внесок у створення Інституту і в його подальшу розбудову.

© 2020 O. Mavrina and O. Bubenok; Published by the A. Yu. Krymskyi Institute of Oriental Studies, NAS of Ukraine on behalf of *The World of the Orient*. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

Діяльність Лесі Василівни Матвєєвої в Інституті сходознавства ім. А. Ю. Кримського розпочалася з першого дня новоствореного Інституту в 1991 році. Леся Василівна прийшла до Інституту вже досвідченою і відомою вченою. Процес її формування як науковця відбувався в знаних своїми сталими науковими традиціями академічних інституціях: Інститут економіки АН УРСР, Інститут історії АН УРСР, Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки (ЦДПН) ім. Т. М. Доброва АН УРСР.

У цей період коло наукових інтересів Л. В. Матвєєвої охоплювало економічну історію України, історію науки, історіографію та джерелознавство. З 1961 року, часу появи її перших наукових публікацій, і до 1991 року вченою було опубліковано 60 наукових праць [Леся Василівна Матвєєва... 2010, 42–48], серед яких низка колективних монографій із соціально-економічної історії України, історії науки. На особливу увагу заслуговують розділи у 8-томній “Історії Української РСР” (1978), колективній монографії “Развитие металлургии в Украинской ССР” (1980), 3-томній “Історії народного господарства Української РСР” (1983).

З 1986 року головним напрямком її дослідницького пошуку стала історія науки. Леся Матвєєва бере участь у написанні колективних монографій “История механики в России (до 1917 г.)” (1987), “Создатели новой техники в Украинской ССР” (1991), а з 1989 року – у розробці пріоритетної тематики, затвердженої Президією Академії наук України, – “Історія Всеукраїнської Академії наук”.

Саме з 1989 року у творчому доробку Л. Матвєєвої з’являються наукові розробки, які надалі визначили її науковий поступ. Основною темою наукових досліджень Л. Матвєєвої в цей час стають питання історії створення АН України, дослідження невідомих сторінок біографії академіка М. П. Василенка та його ролі в заснуванні Академії наук. Публікації вченої “Новий погляд на історію заснування Академії наук України” (1989), “Втрата. Як загубили другого президента АН УРСР” (1989), “Де похований академік М. П. Василенко?” (1990) не тільки відкрили нові сторінки в історії Академії наук України, а й міцно закріпили за Л. Матвєєвою звання провідного фахівця з історії української Академії наук та історії науки. Саме ця обставина стала причиною запрошення Л. Матвєєвої до наукового колективу Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського.

Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського створювався на базі відділу сходознавства Інституту мовознавства ім. О. Потебні. Робота Л. В. Матвєєвої в новому колективі розпочалася саме тут на посаді старшого наукового співробітника відділу сходознавства 22 липня 1991 року. Після офіційного заснування 22.10.1991 р. Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського Л. Матвєєва з 1991-го по 1998 рік працювала на посаді старшого та провідного наукового співробітника відділу “Україна та Схід”.

Одним із пріоритетних напрямів наукових досліджень відділу “Україна та Схід” стало вивчення історії українського сходознавства, наукового доробку та життєвого шляху видатного сходознавця, одного із зачинателів АН України академіка А. Ю. Кримського.

З 1991-го по 1998 рік Леся Василівна продовжує досліджувати невідомі сторінки АН України. У 1996 році захистила докторську дисертацію “Національна Академія наук України: етапи розвитку та доля вчених (Історико-джерелознавче дослідження)”, науковим консультантом став Омелян Йосипович Пріцак.

У співавторстві з Е. Г. Циганковою та за науковою редакцією О. Пріцака була опублікована монографія “А. Ю. Кримський – неодмінний секретар Всеукраїнської Академії наук. Вибране листування” (1997). У праці висвітлено період роботи вченого упродовж 1918–1941 рр., коли він обіймав посаду неодмінного секретаря

ВУАН–УАН (1918–1928) та брав участь у розбудові Академії в наступні роки; подано вибране листування А. Кримського, що стосувалось його організаційної і наукової роботи та подій особистого життя. У співавторстві з Ю. М. Кочубеєм вийшла наукова розвідка “Забуті імена. Тауфік Гаврилович Кезма” (1998).

У 1998 році Леся Василівна очолила Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського. З цієї дати розпочався новий, найбільш плідний період її життя і новий етап в історії Інституту сходознавства, яким вона керувала до кінця свого життя.

Без сумніву, Леся Василівна стала знаковою постаттю для Інституту сходознавства. Їй випало обійняти посаду директора в дуже складний для Інституту період – як в інституційному (після від’їзду до США О. Прицака), так і в матеріальному плані. Фінансові негаразди в установі були пов’язані із вкрай важким матеріальним становищем Академії наук наприкінці 1990-х років, що призвело до відтоку науковців. У той період велика кількість науковців Інституту також змушені були шукати кращого життя, переходити в інші сфери (викладацька, дипломатична) або від’їжджати за кордон.

Перед Лесею Василівною постало завдання фактичного відновлення Інституту – вона збирала і відновлювала його по крихтах. Період її керівництва Інститутом був не тільки найбільш плідним у її житті, а й інституційно формувальним для установи. Леся Василівна як ніхто розуміла необхідність підготовки нових наукових кадрів, поповнення молодими вченими наукових лав Інституту. Вона завжди з уважністю та любов’ю ставилась до аспірантів, пошукувачів, до всіх, хто прагнув займатись наукою. Її мудрі, вчасні поради та підтримка молоді додавали натхнення та впевненості у власних можливостях. Практично всі молоді і навіть зрілі науковці Інституту сходознавства сьогодні завдячують саме Лесі Василівні своїм професійним і кар’єрним ростом.

З 1997 року Л. В. Матвєєва очолила спеціалізовану вчену раду Інституту по захисту докторських та кандидатських дисертацій за двома спеціальностями – “10.02.13 – мови народів Азії, Африки, аборигенних народів Америки та Австралії” (з філологічних наук) та “07.00.02 – всесвітня історія” (історичні науки). Із 2005 року до кінця свого життя Леся Василівна була головою спеціалізованої вченої ради Інституту по захисту докторських та кандидатських дисертацій за спеціальністю “07.00.02 – всесвітня історія” (історичні науки). За час її керівництва в радах Інституту було захищено більш ніж 10 докторських та 60 кандидатських дисертацій із пріоритетних напрямків сходознавчих досліджень. Спеціалізована вчена рада з історичних наук, що була нею створена, плідно працювала ще до 2014 року.

У 2000 р. Леся Матвєєва очолила відділ історіографії та джерелознавства, стала натхненницею нових ідей і починань, що привели до вибуху публікаційної діяльності в Інституті. На початку 2000-х років за її ініціативою в Інституті була започаткована нова серія видань “Наукова спадщина сходознавців”. У 2002 році в цій серії вийшла праця видатного історика, візантолога Ю. А. Кулаковського “Прошлое Тавриды”; у 2004 р. перевидано знамениту монографію В. Бузескула “Всеобщая история и ее представители в России в XIX и начале XX века”, яка на цей період в Україні була бібліографічною рідкістю; у 2004 р. опублікована “Епістолярна спадщина Агатангела Кримського (1890–1941)” у двох томах; у 2007–2010 рр. підготовлені до друку і видані рідкісні та неопубліковані сходознавчі праці А. Кримського, а саме: Кримський А. Ю. Вибрані сходознавчі праці в п’яти томах – “Арабістика”; “Тюркологія”, “Іраністика”.

Захопленість науковою спадщиною та особистістю Ю. Кулаковського надихнула Лесю Матвєєву на написання монографічного дослідження “Юлиан Кулаковский” (2002), де авторка дослідила життєвий шлях та науковий доробок видатного вченого. За роботу “Юлиан Кулаковский” їй було присуджено премію Національної

академії наук України імені видатних вчених України в галузі сходознавства – премію ім. А. Кримського (2004).

У цей же період з'являється також низка наукових статей: “Античність і сучасність (за творами В. Бузескула)” (1999); “Сходознавчі студії В. Бузескула (1858–1931)” (1999); “Дослідження військової справи Візантії у працях Ю. Кулаковського” (2000); збірник наукових праць “Нариси з історії Всеукраїнської Академії наук” (2003).

Протягом останніх років, окрім наукових статей, що регулярно з'являлися в різних фахових виданнях, вчентій вдалося підготувати та видати монографічне дослідження “Владислав Бузескул – историк своего времени” (2008), у якому авторка дослідила життєвий шлях і творчість професора Харківського університету, академіка Російської та Української академії наук, талановитого дослідника античності, всевітньої історії, історії науки В. П. Бузескула.

У 2008 році вона опублікувала збірку наукових праць “Нариси з історії сходознавства” – цикл статей про життя і діяльність сходознавців, які працювали в Україні: А. Кримського, Ю. Кулаковського, В. Бузескула, В. Перетца, М. Луніна. Монографія “Виктор Григорович – первый украинский славяновед-византолог (1815–1876)”, що побачила світ на початку 2010 року, стала логічним продовженням розробок вченої в царині візантології, пошуку забутих імен вітчизняних дослідників та нового їхнього прочитання для сучасної української науки.

Свою роботу на ниві візантології Леся Василівна не полишала і до останніх днів свого життя. Остання монографія вченої “Византинист Фёдор Успенский (1845–1928)” була опублікована вже без неї у 2013 році.

З особливою увагою та любов'ю Леся Василівна ставилась до періодичних видань Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського, де активно працювала як головний редактор журналу “Східний світ”, періодичного збірника наукових праць “Сходознавство”. Саме завдяки їй ці видання Інституту дістали нове життя. Саме при Лесі Василівні “Східний світ” та “Сходознавство” стали провідними фаховими виданнями сходознавчого спрямування, у яких публікуються результати наукових досліджень з актуальних наукових проблем як вітчизняних учених, так і спеціалістів із далекого та близького зарубіжжя.

У своїй діяльності Леся Василівна всебічно підтримувала наукову співпрацю, вона була членом оргкомітету Міжнародного конгресу дослідників Азії та Північної Африки (ICANAS) та головою оргкомітету Міжнародної наукової конференції “Сходознавчі читання А. Кримського”. Як член оргкомітету, Л. В. Матвєєва брала участь в організації та проведенні в Україні міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференцій, з'їздів, семінарів, нарад, круглих столів.

Л. В. Матвєєва виступала як рецензент, науковий консультант і науковий редактор монографій, довідників, збірників наукових праць із проблем сходознавства. Вона є автором і співавтором більш ніж 15 монографій та близько 160 наукових статей, які є безперечним внеском у розвиток сходознавства в Україні та становлення вітчизняної гуманітарної науки.

Особливою заслугою Лесі Василівни стало відновлення у 2010 році ліквідованого в 1990-ті роки відділу Євразійського степу, засновником і першим завідувачем якого був О. Й. Пріцак.

Важко переоцінити внесок Лесі Василівни в розбудову Інституту, адже практично із 30 років свого існування (у 2021 році Інституту сходознавства виповниться 30 років) близько 15 років Леся Василівна очолювала Інститут. І всі здобутки, які ми сьогодні маємо, все, чого ми досягли, було закладено Лесею Матвєєвою, роками її тяжкої праці і самовідданого служіння Інституту, у якій вона вкладала свою душу, адже для неї Інститут був не просто *роботою*, для неї він був *її життям*.

І ми їй ДЯКУЄМО у Вічність.

ЛІТЕРАТУРА

Бубенок О. Б. Матвєєва Леся Василівна // **Енциклопедія сучасної України**. Т. 19: “Малиш-Медицина” / редкол.: І. М. Дзюба, М. Г. Железняк та ін.; Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, Наукове товариство імені Шевченка. Київ, 2018. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=66849 (дата звернення: 20.09.2020).

Васильюк О. Д. Леся Василівна Матвєєва (1931–2012) // **Історична наука у Національній академії наук України в особах: Енциклопедичний довідник**. Київ, 2018.

Леся Василівна Матвєєва: **Біобібліографічний покажчик** / НАН України. Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського. Київ, 2010.

REFERENCES

Bubenok O. B. (2018), “Matvyeyeva Lesya Vasylyivna, *Entsyklopediya suchasnoyi Ukrainy*, Vol. 19: “Malyshe-Medycyna”, Institute of Encyclopaedic Research, NAS of Ukraine, The Shevchenko Scientific Society, Kyiv, available at: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=66849 (accessed September 20, 2020). (In Ukrainian).

Vasylyuk O. D. (2018), “Lesya Vasylyivna Matvyeyeva (1931–2012)”, in *Istorychna nauka u Natsional'niy akademiyi nauk Ukrainy v osobakh: Entsyklopedychnyy dovidnyk*, Kyiv, Institute of History of Ukraine, NAS of Ukraine, p. 447. (In Ukrainian).

Lesya Vasylyivna Matvyeyeva: Biobibliografichnyy pokazhchik (2010), A. Yu. Krymskyi Institute of Oriental Studies, NAS of Ukraine, Kyiv. (In Ukrainian).

О. С. Мавріна, О. Б. Бубенок

До 90-ліття від дня народження Лесі Василівни Матвєєвої

Стаття присвячена відомій українській ученій, історику науки, директору Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України (1998–2012), д. і. н., професору Лесі Василівні Матвєєвій з нагоди 90-літнього ювілею. Висвітлено життєвий шлях та проаналізовано науковий доробок у галузях історіографії, джерелознавства, історії науки, історії сходознавства. Приділено увагу ролі Л. В. Матвєєвої в розбудові українського сходознавства, зміцненні профільного інституту, вихованні нової плеяди українських сходознавців.

Ключові слова: Л. В. Матвєєва, Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, джерелознавство, історія науки, історія сходознавства, історіографія

СПИСОК НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ Л. В. МАТВЄЄВОЇ (2000–2013 роки)¹

2000

1. Дослідження джерел військової справи Візантії у працях Ю. А. Кулаковського // *Східний світ*. – 2000. – № 1. – С. 53–63.

2. Історія Криму в працях Ю. Кулаковського // IV Сходознавчі читання А. Кримського. Тези міжнародної наукової конференції, присвяченої 2000-й річниці християнства, м. Київ, 13–15 вересня 2000 р. – К.: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського, 2000. – С. 16–18.

3. Національна Академія наук України: реформа 1928 р. // *Праці наукового товариства ім. Шевченка*. – Т. IV. – Львів: Вид. центр НТШ, 2000. – С. 210–228.

2001

4. Вступ // V Сходознавчі читання А. Кримського. Тези доповідей міжнародної наукової конференції, м. Київ, 10–12 жовтня 2001 р. – К.: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського, 2001. – С. 4–6.

5. Інституту востоківедення ім. А. Кримського Національної академії наук України – 10 лет // *Україна – Китай: інформаційно-аналитическое обозрение*. – 2001. – № 1 (4): Спецвыпуск. – С. 66.

¹ Список наукових публікацій Л. В. Матвєєвої за попередні роки наводиться у виданні: Леся Василівна Матвєєва. *Біобібліографічний покажчик*. – К., 2010. – С. 42–52.

6. Інституту сходознавства ім. А. Кримського НАН України – 10 років // Східний світ. – 2001. – № 2. – С. 6–8.

7. История Крыма // Кулаковский Ю. Прошлое Тавриды. – К.: Стилос, 2002. – С. 3–75.

2002

8. Візантизнавство на рубежі двох століть (XIX–XX) // VI Сходознавчі читання А. Кримського. Тези доповідей міжнародної наукової конференції, м. Київ, 30–31 жовтня 2002 р. – К.: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського, 2002. – С. 16–18.

9. З історії візантизнавства. Ю. Кулаковський // Східний світ. – 2002. – № 1. – С. 5–17.

10. Юлиан Кулаковский. – К.: Стилос, 2002. – 483 с.

2003

11. Бузескул В. П. та історична наука // VII Сходознавчі читання А. Кримського. Тези доповідей міжнародної наукової конференції, м. Київ, 4–5 червня 2003 р. – К.: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського, 2003. – С. 23–25.

12. Інститут Агафангела Кримського. Інтерв'ю // Дуслык (Дружба). Журнал Всеукраїнського татарського культурного центру “Туган Тел”. – 2003. – № 2 (20). – С. 11–12.

13. Нариси з історії Всеукраїнської Академії наук. – К.: ВД “Стилос”, 2003. – 296 с.

2004

14. Бузескул В. П. та історична наука // VIII Сходознавчі читання А. Кримського. Тези доповідей міжнародної наукової конференції, м. Київ, 2–3 червня 2004 р. – К.: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського, 2004. – С. 12–14.

15. Бузескул Владислав Петрович – історик свого часу (витоки методу дослідження) // Східний світ. – 2004. – № 3. – С. 5–14.

16. Сходознавчі студії М. М. Луніна (1807–1844) // Східний світ. – 2004. – № 4. – С. 5–16.

17. В. П. Бузескул – історик свого часу // Бузескул В. Всеобщая история и ее представители в России в XIX и начале XX века. – Ч. 1. – К.: ПЦ “Фолиант”, 2004. – С. 7–69.

2005

18. Передмова // Епістолярна спадщина Агафангела Кримського (1890–1941) в 2-х томах. – Т. I (1890–1917). – К.: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського, 2005. – С. 7–32. (Співавтор: Василюк О. Д.).

19. Інститут востокознавства НАН України // IX Сходознавчі читання А. Кримського. Тези доповідей міжнародної наукової конференції, м. Київ, 1–2 червня 2005 р. – К.: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського, 2005. – С. 3–7.

20. Сюжети з історії Афініської демократії (за творами В. Бузескула) // Східний світ. – 2005. – № 1. – С. 5–15.

2006

21. Агафангел Кримський: роки і дні тяжких випробувань // X Сходознавчі читання А. Кримського (присвячені 135-річчю від дня народження А. Ю. Кримського). Тези доповідей міжнародної наукової конференції, м. Київ, 5–6 жовтня 2006 р. – К.: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського, 2006. – С. 3–6.

22. Агафангел Кримський. Роки і дні тяжких випробувань // Слово просвіти. Всеукраїнський культурологічний тижневик. – 2006 (4–10 травня). – Ч. 18 (343). – С. 12.

23. Агафангел Кримський. Роки і дні тяжких випробувань // Слово просвіти. Всеукраїнський культурологічний тижневик. – 2006 (11–17 травня). – Ч. 19 (344). – С. 7.

24. Агатангел Кримський. Роки і дні тяжких випробувань // Слово просвіти. Всеукраїнський культурологічний тижневик. – 2006 (25–31 травня). – Ч. 21 (346). – С. 7.

25. “Був охоронцем Академії”. До 135-річчя від дня народження А. Ю. Кримського // Політика і час. – 2006. – № 5. – С. 86–95.

26. Непомнящий А. А. Арсеній Маркевич: страницы истории крымского краеведения. – Симферополь: Бизнес-Информ, 2005. Библиография кривоветедения; вып. 3 // Східний світ. – 2006. – № 1. – С. 188–189.

27. Античність і сучасність (за творами В. П. Бузескула) // Східний світ. – 2006. – № 2. – С. 5–10.

28. История Востока (По работам В. П. Бузескула) // Східний світ. – 2006. – № 3. – С. 5–18.

29. Нове дослідження з хозарської історії: регіональний підхід. Тортика А. А. Северо-Западная Хазария в контексте истории Восточной Европы (вторая половина VII – третья четверть X вв.). Моногр. – Х.: ХДАК, 2006. – 555 с. // Там само. – С. 164–165.

30. М. П. Василенко та його роль в утворенні Української академії наук // Вісник НАН України. – 2006. – № 6. – С. 34–38.

31. Микола Василенко в історії Української Академії наук: правда і вимисел // Слово Просвіти. Всеукраїнський культурологічний тижневик. – 2006. (9–15 листопада). – Ч. 45 (370). – С. 10.

32. Отто Юльевич Шмидт. 1891–1956. – К.: Інститут востокоеветедения им. А. Ю. Крымского, 2006. – 228 с.

33. Тяжкий хрест опального академіка // Агатангел Кримський. Нариси життя і творчості. – К.: [ВД “Стилос”], 2006. – С. 64–78.

34. З біографії А. Кримського (1918–1941 рр.) // Там само. – С. 79–97.

35. А. Ю. Кримський і Українська Академія наук // Там само. – С. 98–148. (Спів-автор: Циганкова Е. Г.).

2007

36. Владислав Бузескул. Слов’янознавство // Східний світ. – 2007. – № 1. – С. 5–15.

37. Ю. М. Кочубей як сходознавець (До 75-річчя від дня народження) // Східний світ. – 2007. – № 2. – С. 5–15.

38. Доля видатного славіста-українознавця Володимира Перетца // Там само. – С. 32–44.

39. Из истории пангерманизма и стремлений немцев на Восток (1914–1916) (По работам В. П. Бузескула) // Східний світ. – 2007. – № 4. – С. 5–16.

40. История Востока (по работам В. П. Бузескула) // XI Сходознавчі читання А. Кримського. Тези доповідей міжнародної наукової конференції, м. Київ, 7–8 червня 2007 р. – К.: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Крымського, 2007. – С. 3–12.

41. Про тюркологічну спадщину академіка Агатангела Кримського // Кримський А. Ю. Вибрані сходознавчі праці: в 5 т. – Т. II: Тюркологія. – К.: [ВД “Стилос”], 2007. – С. 7–26. (Співавтор: Черніков І. Ф.).

42. Ю. М. Кочубей як сходознавець // Юрій Миколайович Кочубей: бібліографічний покажчик (1955–2007). – К.: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Крымського, 2007. – С. 5–23.

2008

43. Владислав Бузескул – историк своего времени. – К.: ИД “Стилос”, 2008. – 713 с.

44. Інститут сходознавства ім. А. Ю. Крымського: сьогодні // Східний світ. – 2008. – № 3. – С. 7–12.

45. Створення Української Академії наук (1918–1928) // Там само. – С. 22–47.

46. Институт востоковедения им. А. Крымского Национальной академии наук Украины и его научные исследования // *Journal of Russian Studies*. – 2008 (June). – № 8. – Р. 173–188.

47. Нариси з історії сходознавства. – К.: Стилос, 2008. – 400 с.

48. Становлення Української Академії наук (1918–1928 рр.) // *Український історичний журнал*. – 2008. – № 6. – С. 4–26.

2009

49. Виктор Иванович Григорович – первый украинский славяновед-византинист (1815–1876) // *Східний світ*. – 2009. – № 3. – С. 5–17.

50. Славяно-византийские отношения в трудах В. И. Григоровича (продолжение) // *Східний світ*. – 2009. – № 4. – С. 5–18.

2010

51. Виктор Григорович – первый украинский славяновед-византолог (1815–1876). – К.: ИД “Стилос”, 2010. – 192 с.

52. Візантологія в контексті орієнталістики // *Східний світ*. – 2010. – № 4. – С. 5–15.

53. Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського: сьогодні // *Мовні та літературні зв'язки України з країнами Сходу. (Коллективна монографія)*. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – С. 137–152. (Співавтор: Бубенок О. Б.).

54. 3 біографії А. Кримського (1918–1941 рр.) // *Там само*. – С. 391–401.

2011

55. Бузескул Владислав Петрович // *Сходознавство і візантологія в Україні в іменах: біобібліогр. слов. / упоряд.: Е. Г. Циганкова, Ю. М. Кочубей, О. Д. Василюк; редкол.: Матвеева Л. В. (голов. ред.) [та ін.]*. – К.: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАНУ, 2011. – С. 54.

56. Григорович Віктор Іванович // *Там само*. – С. 71–72.

57. Кулаковський Юліан Андрійович // *Там само*. – С. 127.

58. 3 історії візантійської освіченості (за творами Ф. І. Успенського “Очерки по истории византийской образованности”) // *Східний світ*. – 2011. – № 2. – С. 5–14.

59. Візантія та слов'яни в трудах Ф. І. Успенського // *Східний світ*. – 2011. – № 3. – С. 5–18.

60. Начало научного византоведения (XVII – первая половина XIX в.) // *Східний світ*. – 2011. – № 4. – С. 5–18.

2012

61. Ю. М. Кочубей як сходознавець (До 80-річчя від дня народження) // *Схід і діалог цивілізацій: до ювілею Ю. М. Кочубея. Зб. наук. ст. / упоряд.: О. Д. Василюк, Н. М. Зуб*. – К.: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАНУ, 2012. – С. 7–22.

2013

62. Византинист Фёдор Успенский (1845–1928). – К.: Інститут востоковедения им. А. Е. Крымского, 2013. – 244 с.

Біографічні дані

1. Вчені Інституту історії України. Біобібліографічний довідник. Серія: Українські історики. – Вип. 1. – К.: Інститут історії України, 1998. – С. 203–204.

2. Хто є хто в Україні. – К.: К.І.С., 2000. – С. 298; 2001. – С. 274; 2004. – С. 517; 2007. – С. 611.

3. Жінки України: Біографічний енциклопедичний словник. – К.: Фенікс, 2001. – С. 278.

4. Імена України. Біографічний щорічник 2001. – К.: Фенікс, 2002. – С. 353.

5. Імена України 2007. Біографічний енциклопедичний словник. – К.: Фенікс, 2007. – С. 322.
6. Кияни. Біографічний словник. – К.: Фенікс, 2004. – С. 234.
7. Золота Україна. Інформаційний довідник. – К.: Золота Україна, 2005. – С. 116.
8. Національна Академія наук України: 1918–2008: до 90-річчя від дня заснування. – К.: КММ, 2008. – С. 486–487.
9. Бубенок О. Б. Історичні дослідження в Інституті сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України // Східний світ. – 2008. – № 3. – С. 57–73.
10. Київський літопис ХХ століття. Національна Академія наук України та державні Академії наук. Ювілейний збірник. – К.: СПД Стройков Володимир Васильович, 2008. – С. 138. (Інститут сходознавства НАН України).
11. Україна наукова. Science in Ukraine. – К.: Українська Академія геральдики товарного знаку і логотипу. Українська конфедерація журналістів, 2008. – Т. I. – Вип. II. – С. 223. (Інститут сходознавства НАН України).
12. Бубенок О. Б. Матвєєва Леся Василівна // Енциклопедія історії України: у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України. – Т. 6: Ла – Мі. – К.: Наук. думка, 2009. – С. 550.
13. Леся Василівна Матвєєва: Біобібліографічний покажчик / НАН України. Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського. – К., 2010. – 64 с.
14. Мавріна О. С., Бубенок О. Б. До ювілею Лесі Василівни Матвєєвої // Орієнтальні студії в Україні. До ювілею Л. В. Матвєєвої. Збірник наукових статей. – К.: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2010. – С. 8–12.
15. Циганкова Е. Г. Л. В. Матвєєва – історик науки // Там само. – С. 13–24.
16. Бубенок О. Б. Аланознавчі студії Ю. А. Кулаковського в історіографічних дослідженнях Л. В. Матвєєвої // Там само. – С. 25–37.
17. Мавріна О. С., Бубенок О. Б. До ювілею Лесі Василівни Матвєєвої // Східний світ. – 2010. – № 2. – С. 5–8.
18. Бубенок О. Б. Матвєєва Леся Василівна // Сходознавство і візантологія в Україні в іменах: біобібліогр. слов. / упоряд.: Е. Г. Циганкова, Ю. М. Кочубей, О. Д. Василюк; редкол.: Матвєєва Л. В. (голов. ред.) [та ін.]. – К.: Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАНУ, 2011. – С. 149–150.
19. Некролог // Східний світ. – 2012. – № 3. – С. 165–168.
20. Бубенок О. Б. Матвєєва Леся Василівна // Енциклопедія сучасної України. – Т. 19: “Малиш-Медицина” / редкол.: І. М. Дзюба, М. Г. Железняк та ін.; Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, Наукове товариство імені Шевченка. – К., 2018. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=66849 (дата звернення: 20.09.2020).
21. Василюк О. Д. Леся Василівна Матвєєва (1931–2012) // Історична наука у Національній академії наук України в особах: Енциклопедичний довідник. – К.: Інститут історії України НАН України, 2018. – С. 447.

Бібліографія

1. Біобібліографічний покажчик Л. В. Матвєєвої (1990–2010) // Орієнтальні студії в Україні. До ювілею Л. В. Матвєєвої. Збірник наукових статей. – К.: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського, 2010. – С. 38–48.
2. Леся Василівна Матвєєва: Біобібліографічний покажчик / НАН України. Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського. – К., 2010. – С. 42–61.